

farkı nedeniyle süt buzağının ağzına akar. Bu esnada buzağı dili ve damağı ile sıkıştırdığı meme başına masaj yapar ki bu meme başındaki kanın rahat dolaşması için gereklidir.

Sağım makinesi buzağının emme hareketini Vakum Pompası ile ve dili ile yaptığı masaj etkisini de Pulsatör yardımı ile gerçekleştirir. Çok değişik tipte sağım makineleri olmasına rağmen hepsi aynı esasa göre çalışırlar. Bir sağım makinesinde beş temel kısım bulunmaktadır:

- 1.Vakum Motoru,
- 2.Vakumu Taşıyan Borular,
- 3.Pulsatör,
- 4.Sağım Ünitesi,
- 5.Sütün Toplandığı Yer.

Makinelili sağım ile süt 3-5 dakika içinde sağılabilir. Sağım sonuna doğru süt azaldıkça memelere avuç içi ile masaj yapmak yararlıdır. Sütün tamamının memeden alınmasına özen gösterilmelidir.

MAKİNELİ SAĞIMDA YAPILAN HATALAR: Memelerdeki süt bitmesine rağmen makinenin çalışmaya devam etmesi memeler için çok zararlıdır. İneklerde meme bölümlerinden bazısında süt erken bitebilir. Bu durumda vakum kapatılarak sağım pençesi yavaşça memelerden ayrılmalıdır. Sütü bitmiş memelerde sağıma devam edilirse meme başı kanalının iç zarı sürtünme sonucu zedelenir ve mikropların buralara yerleşmesi kolaylaşır. Makinenin vakum ayarının yüksek olması durumunda sağım tüpleri memelere tırmanır, meme başı sağım tüpünün içine çekilir. Böyle durumlarda acı duyan hayvan süt indirme işini azaltır veya tamamen durdurur.

Pulzasyon çok yavaş olursa meme başındaki kan akımı yavaşlar hayvan acı duyar, fazla olursa sütün çıkışı artar ama % 10 süt memede kalabilir. Memede kalan süt mastitisin en önemli sebeplerindendir.

SÜT SIĞIRLARINDA SAĞIM VE SAĞIM TEKNİKLERİ

Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği
Şube Müdürlüğü

No: H/16
2018

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

SÜT SIĞIRLARINDA SAĞIM VE SAĞIM TEKNİKLERİ

Süt sığırcılığında, fazla miktarda ve kaliteli süt elde edilmesi amaçlanır. Süt; buzağılamadan sonra meme içinde oluşup, depolanan ve sağılmak suretiyle alınan bir maddedir. Sütün, memeye zarar vermeden alınması gerekir. Eğer sağım uygun bir şekilde yapılmaz ise, hem alınan süt miktarı azalır, hem de meme hastalıkları oluşur. Bu da karı azaltır.

MEMENİN YAPISI:

Memeler, ineklerde birbirlerinden tamamıyla bağımsız, dört bölümden oluşur. Sağ ve sol memeler dışarıdan bir olukla, ön ve arka memeler ise içeriden bir perdeyle ayrılmıştır. Genel olarak arka meme bölmeleri ön meme bölmelerinden daha büyüktür ve günlük üretilen sütün % 60'ı arka meme bölmelerinden alınır.

Her meme bölümlerinin alt kısmında meme başları bulunur. İneklerin meme başlarında tek bir kanal ve meme ucunda da bir meme başı deliği yer alır. Meme başında büzücü kaslar sütün kendiliğinden akmasına engel olurlar.

SAĞIM:

Sağım, sütün belirli aralıklarla alınması için uygulanan bir dizi işlemlerdir. Süt inekleri genellikle 12 saat arayla günde iki defa sağılırlar. Fazla süt verimi olan, kendi kendini emen veya meme başı gevşek olduğu için damla damla süt akıtan hayvanlarda bu miktar 3 veya 4 e çıkarılabilir. Sağımcı sağıma girmeden ellerini, tırnak diplerini ve kollarını fırça ile yıkamalı sağımdan önce aşağıdaki hazırlıkları yapmalıdır:

-Tekerlekli bir sağım arabasına iki temiz kova içine 3/4 temiz ılık su koymalıdır

— Kovaların içine uygun bir antiseptik ilave etmelidir.

— 1'inci kovaya temiz bir sünger, 2'inci kovaya hayvan sayısı kadar temiz havlu peçete koymalıdır.

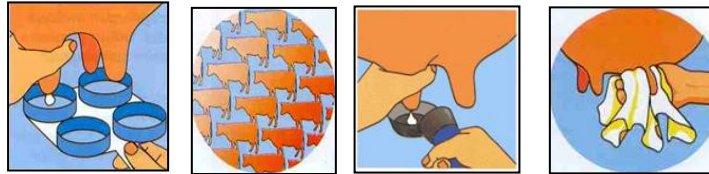

— Plastik bir tasın içine koyu renkli bir şişe veya tercihen siyah renkli bir plastik koymalıdır.

— Plastik bir bardak içine sağım sonu memeleri daldırmak için iyotlu bir dezenfektan koymalıdır.

Sağıma hazırlanan, daha önce temizlik ve dezenfeksiyonu yapılmış barınaklarına bağlanan hayvanların yanına getirilen sağım arabasındaki birinci kovadaki sünger ile memeler iyice yıkanır. Daha sonra ikinci kovadaki bir havlu peçete çıkarılıp iyice sıkıldıktan sonra iki el içine yayılıp, memelerin lopları iyice silinir. Ters çevrilen peçetenin dört bir ucu ile de meme başları iyice temizlenir. Bu arada sütün inmesini kolaylaştırmak için hayvana nazik davranılmalıdır. Sonra plastik tas içindeki siyah zemine her bir meme başından birkaç çekim süt sağılarak yapısına ve şekline bakılır. Bu esnada sütün kıvamındaki ve rengindeki değişikliklere dikkat edilir. (Hastalıklı sütler, çok sulu, koyu kıvamlı, yoğurt veya boza kıvamlı, kırmızı, sarı, yeşil vs. tespit edildiğinde o meme ayrı bir kovaya sağılır ve vakit geçirilmeden bir Veteriner hekime müracaat edilir) Bu işlemler tamamlandıktan sonra süt meme sarnıcına inmiştir sağıma geçilir.

ELLE SAĞIM:

Bugün için memleketimizde çoğunlukla elle sağım uygulanmaktadır. Elle sağım basit bir olay gibi görünmekle beraber tam ve doğru uygulanmaz ise meme sağlığı bozulabilir ve elde edilen sütün miktar ve kalitesi düşer.

Elle sağım için en uygun yöntem; baş ve işaret parmağı ile meme başı dip kısmından sıkılarak diğer parmakların yukarıdan aşağıya birbiri ardına avuç içine doğru basınç

yapması ile meme başına hapsedilmiş sütün meme başından çıkarılması, daha sonra baş ve işaret parmağının gevşetilmesi ile meme başı kanalına süt dolması ile sağlanır ve bu işlemlerin ard arda yapılması ile sağım devam eder. Sağım sırasında memeler ve eller tamamen kuru olmalıdır. Ellerin süt veya başka sıvılarla ıslatılması gereksizdir. Sağım sırasında önce ön memelerin daha sonra arka memelerin sağılması daha pratiktir. Sağımda memeye uygulanan basınç ve sağım hızı değişmemelidir.

Sağım sonuna doğru süt azalınca baş ve işaret parmağı hafifçe çekmesi ile süt akışı artar. Memede kalan sütün tamamının alınması için avuç içine alınan meme başlarının yukarıya bastırılıp değişik yönlerde doğru masaj yapılması yararlı olur.

ELLE YAPILAN SAĞIMDA YAPILAN HATALAR:

Elle sağımda meme başları çok yukarıdan tutulursa, meme başında biriken süt baloncuk oluşturur. Bu ise zamanla meme başında daralma ve kalınlaşmalara yol açar. Meme başının alt kısmından çekiştirilerek yapılan sağım meme başı kanalının iç zarını zedeler. Meme başının aşağıya çekiştirilerek, başparmağın bükülmüş birinci boğumunun sırtı ile sıkıştırılarak veya parmak uçları ile tırmalayarak yapılan sağım meme başının yaralanmalarına sebep olur. Sağım esnasında hayvana korku ve acı verecek davranışlar sütün indirilmesini durdurur. Sağılmadan memede bırakılan süt mikropların üremesi için uygun bir ortam yarattığından memede süt bırakılmamalıdır.

MAKİNELİ SAĞIM: Büyük işletmelerde zamandan ve işgücünden kazanmak amacıyla kullanılan ancak çok dikkatli uygulanması gereken bir sağım şeklidir. Sağım makinesi buzağının anasını doğal olarak emme biçimine göre yapılmıştır. Buzağının emme hareketleri sırasında boğazında negatif bir vakum, meme içinde toplanan süt ise pozitif bir vakum oluşturur. Bu basınç